

Dosarul nr. 2ra-87/24
2-22018630-01-2ra-31012024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Roșca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secrieru, V. Cotorobai, M. Anton)

Î N C H E I E R E

10 iulie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Nicolai Socolov, reprezentat de avocatul Alexei Croitor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolai Socolov împotriva Agafiei Burduja cu privire la repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 08 februarie 2022, Nicolai Socolov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agafiei Burduja, solicitând încasarea prejudiciului moral în sumă de 4 000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 03 aprilie 2020, ora 12:40, pârâta aflându-se în mun. Chișinău, str. Tăbăcăria Veche, nr. 25, a manifestat un comportament neadecvat, strigând cu voce tare diferite cuvinte necenzurate. Respectiv a solicitat intervenția poliției prin serviciul 112.

La 06 aprilie 2021, pârâta a fost sancționată în rezultatul examinării cauzei contravenționale în baza art. 354 din Codul contravențional, huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice.

Drept urmare, prin prisma art. 45 din Codul contravențional, art.1998, art. 2036, art.2037 din Codul civil, reclamantul a înaintat acțiunea cu privire la repararea prejudiciului moral.

Conform art. 6 din Convenție, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Prin hotărârea din 06 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Nicolai Socolov și s-a încasat din contul Agafiei Burduja în beneficiul lui Nicolai Socolov suma de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, cererea de chemare în judecată s-a

respins ca neîntemeiată. S-a încasat din contul Agafiei Burduja în beneficiul statului suma de 100 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată sub forma taxei de stat, de a cărei plată reclamantul a fost scutit.

În dezacord cu hotărârea primei instanțe, Nicolai Socolov, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, a declarat apel.

Prin decizia din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Nicolai Socolov și s-a menținut hotărârea din 06 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel citând prevederile art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, art. 19 alin. (1), (3) și (5), art. 1998 alin. (1) și (2), art. 2036 alin. (1), art. 2037 din Codul civil, a notat că la stabilirea cuantumului sumelor echivalente unui prejudiciu nepatrimonial instanța de judecată trebuie să țină cont de criteriile stabilite orientativ de legislator în art. 2037 din Codul civil, cum ar fi: caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Analizând circumstanțele menționate în raport cu prevederile legale citate, instanța de apel a considerat justă concluzia instanței de fond cu privire la admiterea parțială a acțiunii, or, întru valorificarea dreptului de a cere în ordine contencioasă compensarea pagubei cauzate prin contravenție urmează să fie cumulate două condiții necesar obligatorii și anume să existe fapta contravențională și prejudiciul cauzat în rezultatul săvârșirii acesteia, condiții întrunite la cazul prezentei spețe.

Din înscrisurile prezentate de către Nicolai Socolov rezultă cert că fiind recunoscut în calitate de parte vătămată conform procesului-verbal cu privire la contravenție din 06 aprilie 2021, a suportat prejudiciu ca urmare a comiterii contravenției de către Agafia Burduja, fiind în drept în temeiul art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, să solicite repararea prejudiciului moral cauzat.

Drept urmare, la determinarea cuantumului prejudiciului moral, trebuie să se țină cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilit în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă pentru a menține echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor. Însă, trebuie să fie respectat și echilibrul între mărimea prejudiciului cauzat și suma de bani acordată cu titlu de daune morale care nu trebuie să devină o sursă de îmbogățire pentru victimă.

Prin urmare, instanța de fond a conchis că probele prezentate de către reclamant și anume procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale din 06 aprilie 2021 întocmit de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Chișinău, prin care Agafia Burduja a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art. 354 din Codul Contravențional, poate fi stabilit cu certitudine că intimata a comis o faptă ilicită.

Rezultând din specificul acțiunii, prima instanță corect a aplicat legea materială care guvernează raportul juridic litigios și prin urmare concluzia primei instanțe cu privire la încasarea de la Agafia Burduja în beneficiul lui Nicolai Socolov a prejudiciului moral în sumă de 500 de lei este justificată.

Nu poate fi reținut argumentul apelantului/reclamantului Nicolai Socolov precum că instanța de fond a aplicat eronat legislația privind probarea de către părți și aprecierea probelor, aprecierea prejudiciului moral, neaplicarea prevederilor legislației civile în partea răspunderii delictuale.

Având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, instanța de apel a conchis că suma încasată de către prima instanță din contul Agafiei Burduja în beneficiul lui Nicolai Socolov în mărime de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral este una rezonabilă, proporțională în raport cu criteriile stabilite la caz și corespunde circumstanțelor cauzei, deoarece cert s-a stabilit că Agafia Burduja a manifestat un comportament neadecvat în raport cu reclamantul, strigând cu voce tare cu cuvinte necenzurate, astfel a comis o contravenție prevăzută de art.354 din Codul contravențional, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, acțiuni ce tulbură ordinea publică și liniște persoanei fizice și ca rezultat ultimul fiind nevoit să se adreseze cu o acțiune în instanța de judecată pentru încasarea prejudiciului moral cauzat în urma contravenției. Toate aceste circumstanțe denotă faptul că Nicolai Socolov a avut de suferit moral și psihic. a determinarea cuantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Ținând cont de faptul că s-a constatat temeinicia parțială a pretențiilor reclamantului din cererea de chemare în judecată, subsecvent prima instanță corect a dispus încasarea de la Agafia Burduja în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 100 de lei, de care reclamantul este scutit în temeiul legii.

La 21 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.99), Nicolai Socolov, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 26 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu casarea parțială a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului, recurentul a invocat prin prisma art. 432 alin.(1) lit. e) din Codul de procedură civilă că hotărârile contestate și sunt arbitrare și se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

În practica judiciară sunt anumite criterii după care instanțele de judecată se conduc la aprecierea cuantumului prejudiciului moral, există o discrepanță între practica aplicării normelor legale cu privire la repararea daunei morale. În acest sens, a menționat Recomandarea Curții Supreme de justiție nr. 6 privind satisfacția echitabilă, care arată că la determinarea cuantumului prejudiciului moral cauzat prin infrațiune se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și faptul că suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare. Scopul satisfacției echitabile acordate de Curte este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor

contrare CEDO. Principiul care stă la baza mecanismului reparării daunei morale cauzate este regula reparăției integrale a prejudiciului suferit astfel ca atât prejudiciul material, cât și cel moral să fie compensat în totalitate persoanei care le-a suferit. Potrivit jurisprudenței CEDO, instanțele judecătorești naționale ar putea să acorde satisfacție morală la constatarea violării drepturilor și libertăților fundamentale și anume : -violarea art.2 CEDO -6 000-30 000 de euro, echivalentul în lei moldovenești, -violarea art.3 CEDO – 3 000-5 000 de euro, echivalentul în lei moldovenești.

Consideră că prin nemotivarea hotărârii primei instanței cu privire la prejudiciul disproportionat s-a încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6 din Convenția. Garanțiile implicite ale art. 6 § 1 includ obligația de a motiva hotărârile judecătorești (H. împotriva Belgiei).

O decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost audiată în mod real cauza lor. Instanță internă trebuie să-și justifice activitățile, precizând motivarea deciziilor sale (Suominen împotriva Finlandei). Este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de apel (Hirvisaari împotriva Finlandei). Întinderea obligației privind motivarea poate varia în funcție de natura deciziei (Ruiz Torija împotriva Spaniei) și trebuie analizată în lumina circumstanțelor speței: trebuie să se țină seama în special de diversitatea motivelor pe care un justițiabil le poate ridica în instanță și de diferențele din statele contractante în materie de dispoziții legale, cutume, concepții doctrinare, prezentarea și redactarea hotărârilor și deciziilor. Cu toate acestea, atunci când un motiv (argument) invocat de o parte este decisiv pentru rezultatul procedurii, impune un răspuns specific și explicit (Hiro Balani împotriva Spaniei). Astfel, trebuie examinate: argumentele principale ale reclamantului (Buzescu împotriva României), motivele care vizează respectarea drepturilor și libertăților garantate de Convenție sau Protocoalele sale: instanțele naționale trebuie le să examineze cu rigoare și atenție deosebite (Fabris împotriva Franței).

Copia recursului declarat prin scrisoare a fost expediată intimată la ambele adrese existente în materialele cauzei, inclusiv la cea indicată de ultima din r-nul Rezina (f.d.117,97). Conform avizului de recepție, intimata a recepționat corespondența la adresa din r-nul Rezina (f.d.118). Corespondența expediată la adresa din mun. Chișinău a fost restituită instanței cu mențiunea adresă incompletă (f.d.119-120).

Intimata nu a făcut uz de dreptul procedural și nu a depus referință la cererea de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 26 octombrie 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la 21 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.99).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei instanței de apel către participanții la proces la data de 18 ianuarie 2024 și la 17 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice către avocatul Alexei Croitor (f.d.95-96). Astfel, recursul este în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative

(modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursul declarat de Nicolai Socolov, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, a fost înaintat ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și urmează a fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat de Nicolai Socolov, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

În sensul alineatului (2) al aceluiași articol, temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

Din analiza recursului declarat, rezultă că Nicolai Socolov, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, a invocat ca temei de drept art.432 alin.(1) lit. e) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data înaintării recursului, conform căruia recursul este admis dacă hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul

dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În contextul prevederilor art. 432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiului conținut la art. 432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, care prevede că hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, instanța de recurs verifică și sub aspectul dat temeiurile recursului, în special dacă pretinsa încălcare a avut loc în instanța de apel, ceea ce la caz nu s-a stabilit.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Nicolai Socolov, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Nicolai Socolov, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă